

prof. dr hab. Bogumiła Jung
Wydział Architektury i Wzornictwa,
Uniwersytet Artystyczny
im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu
60-967 Poznań, Al. Marcinkowskiego 29

adres e-mail: bogumila.jung@uap.edu.pl

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr. inż. **Radosława Nagaya**,
- sporządzona w związku z przewodem doktorskim
w dziedzinie sztuki,
w dyscyplinie artystycznej: sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki,
wszczętym przez Radę ds. Stopni
w Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi

Niniejszą recenzję opracowałam na podstawie dostarczonego mi tomu pracy doktorskiej, zatytułowanego **„Systemy komunikacji wizualnej dla obiektów o przeznaczeniu turystycznym zapewniające dostępność informacji dla osób w dowolnym wieku, każdej narodowości i niepełnosprawnych, na przykładzie systemu komunikacji wizualnej parku krajobrazowego Doliny Dolnej Odry”**. Do dokumentacji, otrzymanej w formie elektronicznej i papierowej, dołączona została także wersja angielska dysertacji doktorskiej oraz „Życiorys” i „Wykaz dorobku artystycznego/projektowego” Doktoranta.

Radosław Nagay urodził się w 1983 roku w Szczecinie. Studiował na Wydziale Elektrycznym Politechniki Szczecińskiej (obecnie Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny), gdzie uzyskał tytuł magistra inżyniera, na kierunku Elektronika i Telekomunikacja, w specjalizacji: Inżynieria biomedyczna.

Od dzieciństwa zafascynowany był jednak możliwościami, jakie stwarzało prężnie rozwijające się nowe medium - grafika komputerowa, a Jego pasją była też typografia i powiązane z nimi tworzenie stron internetowych. Zatem i Jego późniejsza droga zawodowa wiodła poprzez liczne doświadczenia w branży reklamowej i działalności biznesowej; pracował w agencji interaktywnej *Internet Industry*, następnie w agencjach *Colors Studio* i *Fiori*, potem w programie szczecińskiej TVP „Strefa Kultury”, a także

prowadził własną firmę *Nagay Consulting*. Od 2015 r. pracuje w Akademii Sztuki w Szczecinie, gdzie prowadzi zajęcia na kierunkach: Komunikacja Wizualna, Malarstwo, Gry Komputerowe i Rzeczywistość Wirtualna.

Zaprezentowana w wykazie dorobku aktywność zawodowa Radosława Nagaya wskazuje na uzyskane przez Niego duże doświadczenie w zakresie kreowania projektów graficznych. Były to systemy identyfikacji wizualnej, grafika stron internetowych oraz inne elementy komunikacji wizualnej, a także opakowania, produkty, projekty instalacji multimedialnych, prace audiowizualne, wystawy własnych prac artystycznych (videoart, instalacje interaktywne, sztuka numeryczna). W wykazie dokonań zamieszczone zostały realizacje projektów m.in. dla takich podmiotów jak: Teatr Letni w Szczecinie (2001-2022), Chemical Alliance Polska, Novoterm Sp. z o.o., Sandoz Polska Sp. z o.o., Urząd Miasta Szczecin, Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie i in.

Inną ścieżką poszukiwań twórczych Doktoranta jest aktywne włączenie się w prace zespołów (jako projektant-współautor i/lub kierownik projektu), realizujących zadania w zakresie działalności naukowo-badawczej, prowadzonej w Akademii Sztuki w Szczecinie. Są to zadania związane z projektowaniem urządzeń w obszarze medycyny, np. do wspomagania efektywności hemodializy, do rehabilitacji oddechowej (wraz z aplikacją), czy też projektowanie interfejsu człowiek-maszyna dla osób unieruchomionych. W tym obszarze dobrze łączą się duże doświadczenie projektowe (graficzne) i wykształcenie Radosława Nagaya, czyli specjalizacja w zakresie inżynierii biomedycznej.

PRACA DOKTORSKA

Tom pracy doktorskiej, zatytułowany *„Systemy komunikacji wizualnej dla obiektów o przeznaczeniu turystycznym zapewniające dostępność informacji dla osób w dowolnym wieku, każdej narodowości i niepełnosprawnych, na przykładzie systemu komunikacji wizualnej parku krajobrazowego Doliny Dolnej Odry”* - to starannie wydana publikacja, licząca 180 stron. Opisową treść dysertacji tworzą cztery główne rozdziały, zakończone bardzo obszerną, imponującą bibliografią, a dalej zamieszczone zostały: rzetelny *„Spis ilustracji”* oraz *„Lista obiektów użyteczności publicznej, przeanalizowanych w trakcie zbierania danych do rozprawy”*.

Autor we wstępie określa dla swego doktoratu cel badawczy, jakim jest stworzenie uniwersalnego zestawu wskazówek dla procesu kreowania systemów komunikacji wizualnej. Następnie - niejako dla ich zweryfikowania - zamierza wykorzystać to narzędzie jako punkt wyjścia we własnych analizach, prowadzących do

zaprojektowania zbioru konkretnych propozycji - systemu informacji wizualnych, przeznaczonych dla obszaru turystycznego parku krajobrazowego Doliny Dolnej Odry.

Doktorant zaczyna swe opracowanie od omówienia istoty systemów komunikacji wizualnej, ich nośników, określenia podstawowych pojęć oraz uporządkowania zakresu znaczeń i stosowanej terminologii - co jest treścią pierwszego rozdziału. W rozdziale drugim, zatytułowanym „*Metody zwiększenia efektywności SKW*”, omówione zostały uwarunkowania, związane ze szczegółowo przeanalizowanymi grupami odbiorców, ich wymaganiami i/lub ograniczeniami, które wpływają na odbiór informacji, przyswojenie komunikatu oraz jego właściwe zrozumienie. Ten rozdział wnikliwie prezentuje różnorodne problemy poszczególnych grup użytkowników, w powiązaniu ze specyficznymi właściwościami ich percepcji. Pochylając się zwłaszcza nad potrzebami „osób o szczególnych, zwiększonych wymaganiach” – realnie wdraża współczesne zasady projektowania inkluzywnego. W podsumowaniu tego rozdziału zawarte zostały wspomniane wskazówki, w jaki sposób przeprowadzić należy analizę potrzeb odbiorców i jak wpływają one na podejmowanie postulowanych, dalszych działań, doprowadzając do jak najszerszego ich uwzględnienia. A to z kolei przekładać się powinno na czytelność informacji i właściwy odbiór poszczególnych komunikatów. Autor zaproponował tutaj nowe standardy pracy dla projektantów systemów komunikacji wizualnej, zdefiniowane w oparciu o konkretnie określone kryteria – w czterech grupach, związanych z liczebnością użytkowników i sugerowanym zakresem dotarcia z informacjami.

Natomiast w rozdziale trzecim pt. „*Rozwiązania praktyczne i wskazówki w procesie projektowania SKW*”, Radosław Nagay wskazuje wiele ważnych aspektów, które znacząco wpływają na sposób odbioru komunikatu, w zależności od formalnych cech jego struktury. Autor wnikliwie omawia wiele powiązań, zachodzących pomiędzy elementami typografii, ich percepcją, a nawet wynikających z faktu, z jakim nośnikiem odbiorca ma do czynienia. W kolejnych podrozdziałach zaprezentowane są różnorodne przykłady, świadczące o szerokiej wiedzy i bogatym doświadczeniu projektowym Doktoranta. Szczególnie interesujący wydaje się wątek związany z wielokulturowością i różnym odbiorem pewnych znaków, symboli, a nawet odmiennym traktowaniem kolorystyki. Omawiana treść poparta została wieloma interesującymi przykładami, co świadczy o prawdziwej pasji Autora, który w omawianą problematykę zdaje się być w pełni zaangażowany.

Jednakże celem samej dysertacji miała stać się nie tylko lista wskazań w zakresie projektowania SKW, ale także zaproponowanie własnego opracowania, które zostało sporządzone w myśl tego zbioru wytycznych. Zostało to przedstawione w rozdziale IV, zatytułowanym „*Projekt systemu komunikacji wizualnej dla obszaru turystycznego Doliny Dolnej Odry, opracowany zgodnie z wymogami standardu VCS 2.0*”

i oparty na istniejącej identyfikacji graficznej UDDO – Unikalna Dolina Dolnej Odry”. Ten złożony, wieloelementowy i kompletny system, zaprojektowany został „zgodnie z wszelkimi wymogami sztuki”. Stanowi przykład rzetelnego, ale w swej prostocie wyrafinowanego kodu, którym opowiedane są różnorodne treści, odnoszące się do złożonego obszaru turystycznego, o wielu walorach krajobrazowych, z atrakcjami przyrodniczymi, miejscami historycznymi itp. Zaproponowany system w prawidłowy sposób takie treści potrafi umieścić, odnosząc się w dodatku do trzech języków i stwarzając możliwości komunikowania się z odbiorcami w bardzo szerokim przedziale wiekowym oraz ze zróżnicowanymi wymaganiami. Zaproponowane elementy oznakowania zewnętrznego, wewnętrznego i aplikacji mobilnej są spójne, znaki komunikatywne, a całość sprawia bardzo pozytywne wrażenie uporządkowania w wielości elementów. Rygory formalne tworzą dobre ramy, które lekko wypełniają z dużym wdziękiem wykreowane znaki, co w sumie stwarza bardzo pozytywne wrażenie. Całość została omówiona wnikliwie i bardzo rzeczowo, a zaprezentowane zestawienia znaków, drogowskazów czy oznakowania szlaków – są w pełni przekonujące.

Pewnym mankamentem opracowania natomiast są literówki i zdarzające się kilkakrotnie błędy w pisowni – jak np. „naraz” (w znaczeniu: jednocześnie) pisane osobno, podobnie „niekoniecznie”, czy nazwy języków pisane dużą literą (angielski, szwedzki). W dokumentacji projektowej także zdarzają się potknięcia, np. w ilustracjach nr 100, 102, 103, 104, 112, 113 - nie została poprawnie zdefiniowana struktura, zobrazowana w widokach. Te mankamenty nie przesądzają jednak o dużej wartości pracy, której walory są bezsprzeczne, a wspominam o nich jedynie z recenzenckiego obowiązku i aby wspomnieć o konieczności korekty przed ewentualną, dalszą publikacją jakichś elementów tego opracowania, co merytorycznie wydaje się ze wszech miar słuszne.

Podsumowując, głównym zagadnieniem, jakim zajął się Doktorant, było przeprowadzenie wnikliwej analizy i zaproponowanie wytycznych dla współczesnego projektowania SKW. Wskazania te powstały na bazie własnych doświadczeń realizacyjnych oraz pogłębionych badań i odniesienia się do szeregu aktualnych opracowań. Trzeba przyznać, że bibliografia, którą zestawiono w tej dysertacji jest imponująca. Radosław Nagay zmierzył się w swoim opracowaniu doktorskim z problematyką ważną, zwracając uwagę na niezwykle istotny problem, jakim jest nie tylko dobra czytelność informacji – w opinii samych twórców, ale też jej maksymalnie szeroki, właściwy odbiór – w ocenie docelowych użytkowników. Doktorant wnikliwie przeanalizował poruszaną problematykę, zdefiniował zbiór wskazówek, którymi powinni się kierować projektanci SKW, aby efektem ich pracy były lepsze rozwiązania projektowe. Radosław Nagay także – kierując się tymi wskazaniem - sam zaprojektował interesujące propozycje wielu elementów systemu informacji, które w spójny sposób definiują złożoną

całość, w efekcie końcowym niejako sprawdzając poprawność przyjętych założeń wyjściowych.

KONKLUZJA

Po zapoznaniu się z opracowaniem pt. *„Systemy komunikacji wizualnej dla obiektów o przeznaczeniu turystycznym zapewniające dostępność informacji dla osób w dowolnym wieku, każdej narodowości i niepełnosprawnych, na przykładzie systemu komunikacji wizualnej parku krajobrazowego Doliny Dolnej Odry”* – stwierdzam, że Pan mgr inż. Radosław Nagay przedstawił rzetelnie opracowaną rozprawę doktorską, w której odniósł się do tak ważnego zagadnienia projektowego, jakim jest tworzenie systemów informacji wizualnej, z podkreśleniem ich uniwersalności i dostępności dla jak najszerszego grona odbiorców. Zaprezentował przebieg swych poszukiwań badawczo-projektowych, które pozwoliły na sformułowanie koncepcji, będącej autorską realizacją zbioru wskazań, jakie Doktorant sformułował. Ich uniwersalny charakter pozwala na to, aby mogli się nimi kierować także inni projektanci, działający w omawianym obszarze twórczym. Jednocześnie zaproponował oryginalny, systemowy projekt informacji, zarówno elementów graficznych jak i ich nośników, spełniający oczekiwania, jakie można mieć w stosunku do dzieła w pracy doktorskiej. Projektanta cechuje pełna świadomość wielu uwarunkowań, jakie są ważne dla analizowanej problematyki projektowej, a elementy stworzonego projektu są przewidziane do dalszego rozwijania w ramach procesu wdrożeniowego.

Z pełnym przekonaniem potwierdzam zatem, że spełnione zostały wszystkie wymagania, dotyczące pracy doktorskiej, a sformułowane przepisami Ustawy z dnia 14.03.2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki - wraz z późniejszymi uzupełnieniami.

Popieram zatem wniosek do Szanownej Rady ds. Stopni w Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi o nadanie Panu **mgr. inż. Radosławowi Nagayowi stopnia doktora** w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej: sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Poznań, 2.10.2023 r.